

האשה נקנית פרק ראשון קידושין כג.

עין משפט נר מצוה

רלה א מיי פ"ב מהל'
זכיה ומתנה ה"ז
סמג פ"ב פ"ב טו"ש י"ד
סי רסו סעי' פה וטו"ש
ר"מ פ"ב ע"ה סעי' כט:
קרו"ב ג מיי פ"ד מהל'
זכיה ומתנה ה"ז
פ"ה מהלכות עבדים ה"ב
י"ז פ"ה שם הל"א טו"ש
מ"ח פ"ה ר"מ סעי' א:
ר"ד ג ד מיי פ"ה מהל'
עבדים ה"ב סמג
ע"ש פ"ב טו"ש י"ד סי'
רסו סעי' כ:
רלה ה מיי שם ה"ג
טו"ש ע"ה שם סעי'
מ:
ו מיי פ"ב מהל' עבדים
הל"א טו"ש ע"ה שם סעי'
מ:
ר"ד ז מיי שם ה"ג ז (ג)
טור ש"ע שם סעי'
מ:

ואיכא דאמרי קמן היה. ואעפ"כ הולך לזכות בו כדי שלא יקנה
עלמו מן ההפקר אחר מיתת האדון ודלא כאבא שאול ללאבא
שאול היה יכול לזכות בו ואפי' לאחר מיתת כפ"ה וקשה לר"ת מנא
ליה דלא כאבא שאול דלימא לעולם אימא לך דכאבא שאול קבירא ליה
ומה שהחזיק בו מהיים לפי שהיה ירא

ואיכא דאמרי קטן הוה. ואעפ"כ הולך לכל זאת: ודלא כאבא
שאול דאמר ש כל המחזיק בזה זכה אפי' לאחר זמן וזה בהן:
ע"י עלמו לא. שאם נתן לו כסף לפדות את עלמו אינו פדוי דמה
שקנה עבד קנה רבו: **במאי עסקינן.** האי קנה עלמו ע"י אחרים:

שמה יקדמנו אחר ויזכה בו^א ועוד ה"ל
למיימר וכדבנן ועוד קשה דבפרק
השולח (גיטין דף נ"ט.) פסקי רבי
יהושע בן לוי הלכה כאבא שאול ואע"ג
דרבי יוחנן סבר דאין הלכה כאבא
שאול מ"מ קי"ל דכלל מקום הלכה
כרבי"ל לגבי דרבי יוחנן כדמוכח
בריש פ"ד דמגילה (דף ס.) דמשמע
שדברי רבי יהושע בן לוי הם עיקר
פ' מדברי ר' יוחנן גבי בית הכנסת
מותר לעשות בית המדרש^ב וא"כ
הכי עבד הכא דלא כהילכתא ונראה
לר"מ דגרס^ה הכא וכאבא שאול כלומר
אפילו לאבא שאול דלמיר כל המחזיק
בהן זכה בהן הולך לעשות בן שלא
יקדמנו אחר ועוד מפרש ר"ת בענין
אחר איכא דאמרי קטן הוה זה שאם
היה גדול לא היה מועיל בו זה פירש
למיתה וזה פירש לחיים ואע"פ
שעבדות אחרים עליו קודם הוא
לזכות בעלמו כיון שיש לו יד לכל
קטן שאין לו יד כל הקודם וזה ע"ה
כאבא שאול ולא אמר לו שלוף מסנאי
מהיים אללא לאחר מיתת יהודה
הגדולה עשה קן והיינו כאבא שאול
דלמיר קטן אין לו יד לזכות בעלמו
ומשום הכי זכה בו מר וזוטר^א
אפילו לאחר מיתת אללא לרבינן בין
גדול ובין קטן ואפילו עבדות אחרים
עליו קנה עלמו בן חורין ור"י מפרש
דהא דקאמר וכאבא שאול^ה דאמילתא
קמא נמי קאי ואפי' לישנא קמא
דגדול הוה לא היתה חוקה מועלת
כלום אללא דוקא לאבא שאול דלרבינן
דאמרי בין גדולים ובין קטנים קנו
עלמן בני חורין לא היה מר וזוטר^א
יכול לזכות בו דטעמיהו דרבינן^ה
מפרש בפרק השולח (גיטין דף נ"ט):
דגמר לה לה מאשה דמה אשה^ה מיתת
צבל מטריה צלא גט אף עבד משתלח
צלא גט והוי השתא מיתת הבעל
כגט^ה ואם היה^ה נתן לו גט מי היה
אחר יכול לזכות בו אללא כאבא שאול
יחא דהא יליף מה אשה^ה איסורה
מפקעת דמיתת הבעל ולא ממונא
אף עבד כו"ו^ה וכיון שהיה משעבד
עלמו למר וזוטר לא היה חפץ לזכות
בעלמו והוי כמו קטן לאבא שאול:
[והא קמ"ס ע"י אחרים אין בו].
וא"ת מעיקרא נמי ידע

זה פירש למיתה וזה פירש לחיים ואיכא
דאמרי קמן הוה^ה ודלא כאבא שאול^ה דתניא
גר שמת ובזבו ישראל נכסיו והיו בהן
עבדים בין גדולים בין קטנים קנו עצמן בני
חורין אבא שאול אומר "גדולים קנו עצמן
בני חורין קטנים כל המחזיק בהן זכה בהן:
וקונה את עצמו בכסף כו": בכסף ע"י אחרים
אין^ה אבל לא על ידי עצמו במאי עסקינן
אילימא שלא מדעתו מכרי שמענא ליה
ל' מאיר^ה דאמר חוב הוא לעבד שיצא מיד
רבו לחירות ותניא^ה בזבין לאדם שלא בפניו
ואין הבין לו אלא בפניו אלא פשיטא מדעתו
והא קמשמע לן על ידי אחרים אין על ידי
עצמו לא אלמא אין קנין לעבד בלא רבו
אי הכי אימא סיפא בשטר על ידי עצמו על
ידי עצמו אין על ידי אחרים לא ואי מדעתו
על ידי אחרים אמאי לא וכי תימא מאי ע"י
עצמו אף ע"י עצמו והא קמ"ל דגייטו וידו
באים כאחד והא לא תני הכי דתניא^ה בשטר
ע"י עצמו ולא ע"י אחרים דברי ר"מ אמר
אביי לעולם שלא מדעתו ושאיני כסף הואיל
וקני ליה בעל כורחיה מקני ליה בעל
לחוד והאי שטרא לחוד הכא נמי האי כספא
לחוד והאי כספא לחוד טיבעא מיהא חד
הוא רבא אמר כסף קבלת רבו גרמה לו
שטר קבלת אחרים גרמה לו: והכמים אומרים
בכסף ע"י עצמו: בכסף ע"י עצמו אין ע"י
אחרים לא אמאי נהי נמי דשלא מדעתו מכרי
שמענא להו לרבינן דאמרי זכות הוא^ה שיצא
מתחת יד רבו לחירות ותניא זבין לאדם
שלא בפניו ואין הבין לו אלא בפניו וכ"ת מאי
ע"י עצמו דאף ע"י עצמו וקמ"ל דיש קנין
לעבד בלא רבו א"ה אימא סיפא בשטר
ע"י אחרים ולא על ידי עצמו והא קיימא
לן דגייטו וידו באין כאחד וכי תימא מאי
ע"י אחרים יאף ע"י אחרים והא קמ"ל דזכות
הוא לעבד שיצא מיד רבו לחירות אי הכי
נעריבינהו וניתנינהו בכסף ובשטר בין ע"י
אחרים בין על ידי עצמו אלא בכסף בין
ע"י אחרים בין ע"י עצמו בשטר ע"י אחרים
ולא ע"י עצמו ור"ש בן אלעזר הוא^ה דתניא
ר' שמעון בן אלעזר אומר אף בשטר על ידי
אחרים ולא ע"י עצמו וישלש מחלוקות בדבר
אמר רבה מ"ט דר' שמעון בן אלעזר גמר לה
לה מאשה מה אשה עד שיוציא גט לרשות
שאינה שלו^ה אף עבד נמי עד שיוציא
גט לרשות שאינה שלו בעי רבה
ל'.

א) גי' הרי"ף ור"ש
ובכאבא שאול וכן פירש
ר"ת כמ"ס חוב' ה"ה
ג) גיטין ל"ג א. ובמ"ס:
ע"י עלמו לא. וי"ה דברי
ובני מתנה ויהא ויהא
וע"ש דברי"ש ד' גיטין
יא: א) שם. לקמן מה.
ב) מ"ב. עירובין פ"א: חולין
פ"ה. נפשות י"א. גימט
ק"ח: א) ג' גיטין וט'
כסף ע"י אחרים. וע"י
רש"י א) ג' גיטין וט'
ח) נפשות ט"ק: לעבד.
ט) מוספתא דקידושין פ"א
י"ד. ו) עירובין ע"ה.
ט"ז. א) גיטין ל"ג: [מ"ה].
מגינה ד"ד. ג) גיטין ט'
ע"ה. א) ג' גיטין ט'
דלמיר קטנים כל וכו' וזה
בהן שאין לקטנים וזה
שחטו בעלמן. ט) עסקינן
פ"ה ע"ה. א) ג' גיטין וט'
ע"ה. א) ג' גיטין וט'
חבין לו כלל אללא קבלת רבו
גורם וזהו וכו' מהל'ו ולא
ע"י עלמו אללא וכו' קבלת
אחרים שקבלו השטר גרמה
הסחרו וי"ן. ט) ג' גיטין וט'
ט"ק: ע"ה. א) ג' גיטין וט'
גיטין. ק) וי"ע חוב'
חולין ל'. ד"ה אמר רבא.
ר) ג' גיטין וט'. דברי"ש.
ט) ג' גיטין וט'. ג' גיטין וט'
א) ג' גיטין וט'. ג' גיטין וט'
מפקעין. ג' גיטין וט'. ג' גיטין וט'
לסוף אללא.

מוסף רש"י

גר שמת. ואין לו יורשים
וכל נכסיו הפקר. קנו
עצמן. קן קודמין לכל
אדם להחזיק בעצמן
ההפקר. אבא שאול
אומר. קטנים אין להם יד
לזכות בעצמן (גיטין ט"ז).
חוב הוא לעבד שיצא
מיד רבו לחירות. הלא
הוא פוסל את עבדו בנט
זו מן התורה אללא
חוב הוא לו (שם י"א).
וכי לאבא שאול בפניו
ואין הבין לו אלא
בפניו. דאין אדם עשה
שילת לחפצו שלא מדעתו
למפקעין. אללא להיטו אף
אם עשה ליה לנפיק
זכין ואין חפץ (חולין פ"ג).
דבר שהוא לעצמו קנו
חוב' (מבב"ב י"ז ובג"מ
ב"מ ט'). דבר שהוא חוב לו
שילת מן פ"ב (סוטה כ"ה).
וכי לאדם שלא בפניו.
ואלא מדעתו דאין קנאי
דעמא ליה שמהל שמו
ב"מ י"ב). גייטו וידו
באה לה עם ממנו (גיטין
ט"ז). האי שטרא לחוד
והאי שטרא לחוד. זה
מכוס לשון מיתת חיה
דע"ה.
ה) האי כספא לחוד.
דכאבא שאול מפרש על.
ממ מה הוא נטמא (שם).
טיבעא מיהא חד הוא.
אינו מוכר מנוטו אללא
אם להכיים (שם). גמר
לה לה מאשה. מני
הלא (דבי"ט ד') ומכא לה
וכמני הכס (קולא י"ט)
או חופשה לא יתן לה
(ת"ג ד' ט').

מוסף רש"י

גר שמת. ואין לו יורשים
וכל נכסיו הפקר. קנו
עצמן. קן קודמין לכל
אדם להחזיק בעצמן
ההפקר. אבא שאול
אומר. קטנים אין להם יד
לזכות בעצמן (גיטין ט"ז).
חוב הוא לעבד שיצא
מיד רבו לחירות. הלא
הוא פוסל את עבדו בנט
זו מן התורה אללא
חוב הוא לו (שם י"א).
וכי לאבא שאול בפניו
ואין הבין לו אלא
בפניו. דאין אדם עשה
שילת לחפצו שלא מדעתו
למפקעין. אללא להיטו אף
אם עשה ליה לנפיק
זכין ואין חפץ (חולין פ"ג).
דבר שהוא לעצמו קנו
חוב' (מבב"ב י"ז ובג"מ
ב"מ ט'). דבר שהוא חוב לו
שילת מן פ"ב (סוטה כ"ה).
וכי לאדם שלא בפניו.
ואלא מדעתו דאין קנאי
דעמא ליה שמהל שמו
ב"מ י"ב). גייטו וידו
באה לה עם ממנו (גיטין
ט"ז). האי שטרא לחוד
והאי שטרא לחוד. זה
מכוס לשון מיתת חיה
דע"ה.
ה) האי כספא לחוד.
דכאבא שאול מפרש על.
ממ מה הוא נטמא (שם).
טיבעא מיהא חד הוא.
אינו מוכר מנוטו אללא
אם להכיים (שם). גמר
לה לה מאשה. מני
הלא (דבי"ט ד') ומכא לה
וכמני הכס (קולא י"ט)
או חופשה לא יתן לה
(ת"ג ד' ט').

מוסף רש"י

גר שמת. ואין לו יורשים
וכל נכסיו הפקר. קנו
עצמן. קן קודמין לכל
אדם להחזיק בעצמן
ההפקר. אבא שאול
אומר. קטנים אין להם יד
לזכות בעצמן (גיטין ט"ז).
חוב הוא לעבד שיצא
מיד רבו לחירות. הלא
הוא פוסל את עבדו בנט
זו מן התורה אללא
חוב הוא לו (שם י"א).
וכי לאבא שאול בפניו
ואין הבין לו אלא
בפניו. דאין אדם עשה
שילת לחפצו שלא מדעתו
למפקעין. אללא להיטו אף
אם עשה ליה לנפיק
זכין ואין חפץ (חולין פ"ג).
דבר שהוא לעצמו קנו
חוב' (מבב"ב י"ז ובג"מ
ב"מ ט'). דבר שהוא חוב לו
שילת מן פ"ב (סוטה כ"ה).
וכי לאדם שלא בפניו.
ואלא מדעתו דאין קנאי
דעמא ליה שמהל שמו
ב"מ י"ב). גייטו וידו
באה לה עם ממנו (גיטין
ט"ז). האי שטרא לחוד
והאי שטרא לחוד. זה
מכוס לשון מיתת חיה
דע"ה.
ה) האי כספא לחוד.
דכאבא שאול מפרש על.
ממ מה הוא נטמא (שם).
טיבעא מיהא חד הוא.
אינו מוכר מנוטו אללא
אם להכיים (שם). גמר
לה לה מאשה. מני
הלא (דבי"ט ד') ומכא לה
וכמני הכס (קולא י"ט)
או חופשה לא יתן לה
(ת"ג ד' ט').

הנהגות הב"ח

א) רש"י ד"ה ושלם
מחלוקת וכו'. ויש שטר
ואם עלמו ל"ל ויתנת
זכות נמק:

מוסף תוספות

א. לאחר מיתה. מ"ס
ה"ה. ב. וקאמר התם
כוותיה דרב פפי מסתבר
דאמר רבי יהושע בן לוי
בית הכנסת מותר לעשותו
בית המדרש ואע"ג דרבי
יוחנן פליגי עליה בדאיתא
התם מיתת רביה מר'
יהושע בן לוי דהלכה כרב
הפסי. מ"ס גיטין ל"ג.
ג. כגרות ר"ח. מ"ס
ה"ה. והואו"מ.
רש"י. ד. וזכר בהם
שמה. מ"ס גיטין כ"ה.
ה. שקטנים בעצמם במיתת
האדון. שם. ו. בין גרולה
בין קטנה מיתת הבעל.
שם. ז. ויתנת האדון כנט.
שם. ח. שם נוסף. רב.
ט. מיתת האדון מפקע
איסור הלך ממונא שאול
קטן שאין לו יד לזכות
בעצמו המחזיק בו וזה בו
וכן גדול כיון שהיה
משעבד וכו'. שם.
י. דבמתניתין גופא איכא.
שלש מחלוקת. רש"י.

תוס' ר"י הו"ק

[נגיטו וידו באין כאחד].
...חשוב כאילו הוא ביד
האדון לא אמרינן שלא
יצא שטר השחרור מיד
האדון גייטו וידו באים
כאחת שתכף שתן לו יד
שחרורו נעשה לו יד לקבל
השטר ואין לאדון שום
זכיה ע"ה. שלא מדעתו.
של עבד. חוב הוא לעבד.
דעבדא בהפקעא נחא ליה
ונח לו שאסור בבת חורין
כדי שיהא מותר בשפחה
ודלא ליה ופריצא [ליה]
ושיחא ליה טפי מבת

תוס' ר"י הו"ק

[נגיטו וידו באין כאחד].
...חשוב כאילו הוא ביד
האדון לא אמרינן שלא
יצא שטר השחרור מיד
האדון גייטו וידו באים
כאחת שתכף שתן לו יד
שחרורו נעשה לו יד לקבל
השטר ואין לאדון שום
זכיה ע"ה. שלא מדעתו.
של עבד. חוב הוא לעבד.
דעבדא בהפקעא נחא ליה
ונח לו שאסור בבת חורין
כדי שיהא מותר בשפחה
ודלא ליה ופריצא [ליה]
ושיחא ליה טפי מבת

תוס' ר"י הו"ק

[נגיטו וידו באין כאחד].
...חשוב כאילו הוא ביד
האדון לא אמרינן שלא
יצא שטר השחרור מיד
האדון גייטו וידו באים
כאחת שתכף שתן לו יד
שחרורו נעשה לו יד לקבל
השטר ואין לאדון שום
זכיה ע"ה. שלא מדעתו.
של עבד. חוב הוא לעבד.
דעבדא בהפקעא נחא ליה
ונח לו שאסור בבת חורין
כדי שיהא מותר בשפחה
ודלא ליה ופריצא [ליה]
ושיחא ליה טפי מבת

תוס' ר"י הו"ק

[נגיטו וידו באין כאחד].
...חשוב כאילו הוא ביד
האדון לא אמרינן שלא
יצא שטר השחרור מיד
האדון גייטו וידו באים
כאחת שתכף שתן לו יד
שחרורו נעשה לו יד לקבל
השטר ואין לאדון שום
זכיה ע"ה. שלא מדעתו.
של עבד. חוב הוא לעבד.
דעבדא בהפקעא נחא ליה
ונח לו שאסור בבת חורין
כדי שיהא מותר בשפחה
ודלא ליה ופריצא [ליה]
ושיחא ליה טפי מבת